

Financování realitních projektů v regionech 8/10/2020, Brno

Petr Vohralík, Manažer úvěrových rizik Real Estate

Financování realitních projektů v regionech

Covid 19 = Credit crunch 2020?

Dopady pandemie na nemovitostní trh

Financování rezidenční výstavby v době (post)pandemie

Kvíz- otázka za milión

Covid 19 => Credit crunch 2020???

Covid 19 => Credit crunch 2020???

Credit crunch: náhlé snížení dostupnosti úvěrů nebo náhlé zpřísnění podmínek pro získání půjčky od bank

- Robustní stav bankovního sektoru díky vysoké kapitalizaci a silné ziskovosti posledních let
- Razantní uvolnění monetární politiky skrze snížení úrokových sazeb a uvolnění striktních parametrů na poskytování hypoték (LTV 90%, zrušení parametru DSTI)
- Zákonné či individuální Moratorium na splácení retailových i korporátních půjček
- Masivní fiskální impuls díky plošné či adresné podpoře zasažených oborů (Antivirus, Kurzarbeit, Covid nájem apod)

Pandemie Covid 19 nevedla ke krizi likvidity: banky a finanční trhy pokračují ve financování a podpoře ekonomiky; na rozdíl od krize 2008, 2009 nedošlo k zamrznutí toku likvidity

Dopady pandemie Covid na nemovitostní trh

Cash inflows: mnoho nemovitostních projektů zasaženo částečným a/nebo dočasným výpadkem příjmů/ poptávky

- Krátkodobé rezidenční nájmy- výpadek Airbnb, Booking.com, lokální portály a platformy
- Dlouhodobé rezidenční nájmy- nižší příjmy OSVČ, redukce mzdových příjmů, rostoucí nezaměstnanost
- Cestovní ruch- vládním nařízením či dobrovolně zavřené hotely, penziony, restaurace
- Komerční nájmy- zavřené obchodní centra, maloobchodní jednotky, změna nákupních návyků
- Industrial & logistika- přerušení či omezení výroby a jiné obchodní činnosti

Cash outflows: výdaje se musí průběžně hradit bez ohledu na aktuální situaci

- Ostatní provozní náklady- energie, služby
- Finanční náklady- úroky, splátky jistiny
- Mzdové náklady

Dopady pandemie Covid na nemovitostní trh

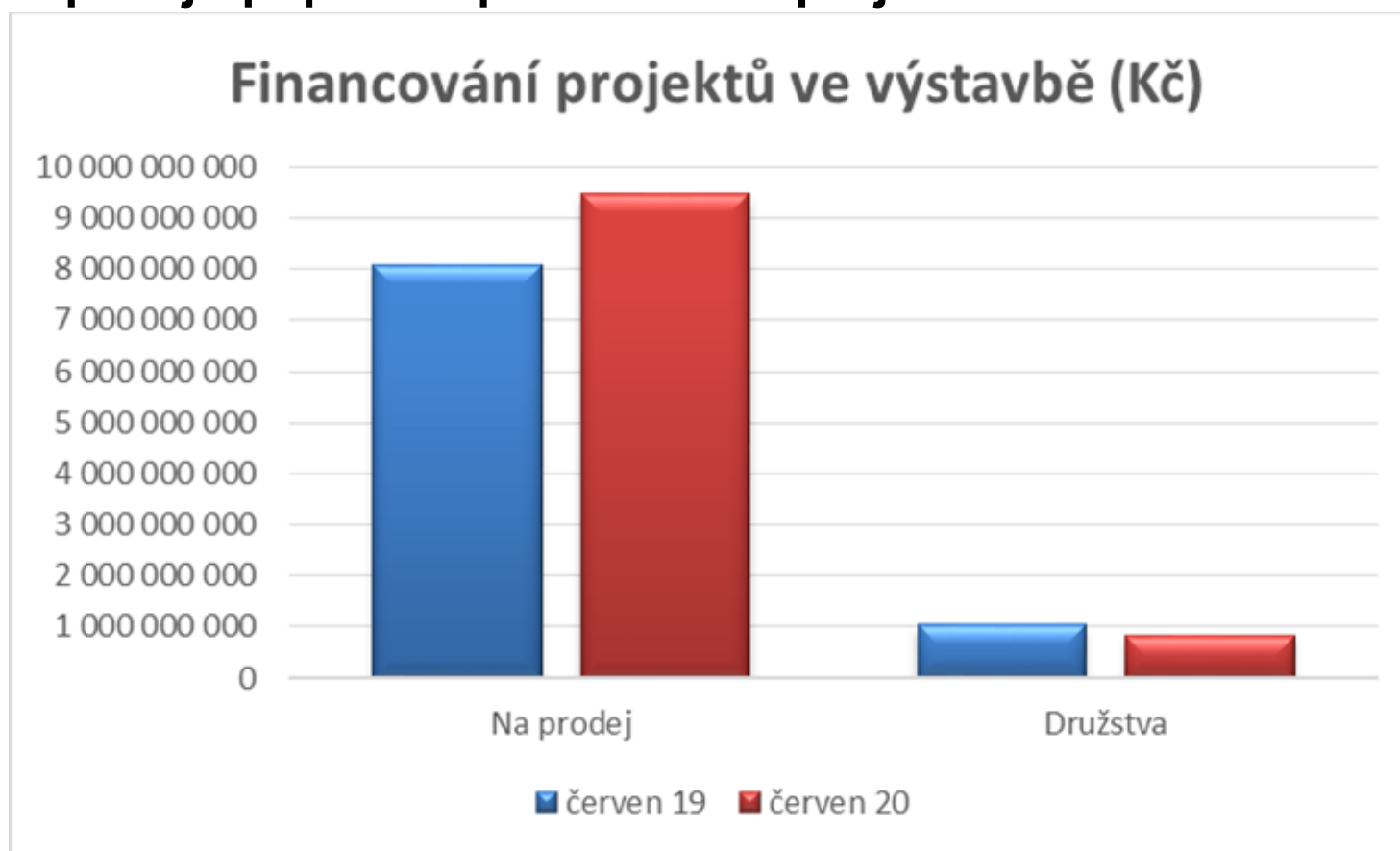
Dopad pozitivní/ neutrální: logistika a rezidenční segment se jeví jako vítězové krize díky stabilitě či růstu cen tažené pokračující poptávkou po skladovacích halách a bydlení ve velkých městech

		Covid-19 analýza dopadu			
		kritický	vysoký	střední	nízký
Nemovitosti	- Office				
	- Logistika				
	- Hotely				
	- Retail				
	- Rezidenční				
	- Ostatní				

Dopad negativní: hotely a retail čelí největším výzvám díky zavedení preventivních zdravotních opatření a výraznému poklesu poptávky zejména ve velkých městech a větších nákupních centrech

Financování rezi výstavby během pandemie

Dostupnost financování: po překonání velké míry nejistoty ohledně rizika zamrznutí trhu banky nadále pokračují ve financování rezidenční výstavby a jsou připraveny uspokojit poptávku po kvalitních projektech

Financování rezi výstavby během pandemie

Principy financování:

- Platné územní rozhodnutí, stavební povolení
- Ošetření stavebního rizika- parametry smlouvy o dílo, zkušenosti developera a stavební společnosti
- Požadavek na proinvestování vlastních zdrojů
- První čerpání podmíněno získáním dostatečných předprodejů

Trendy:

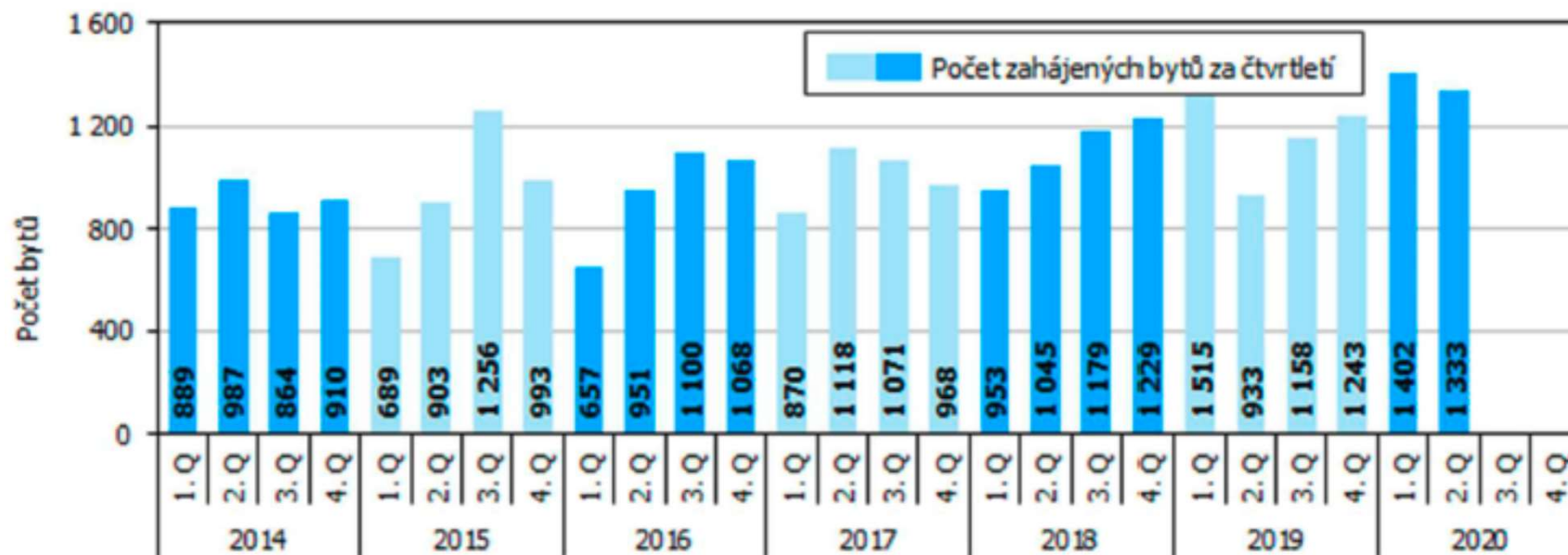
- Družstevní bydlení etablováno jako plnohodnotný formát
- Nájemní bydlení jako koncept budoucnosti pro uspokojení bytových potřeb
- Individuální investice do pořízení nájemních bytů nahrazeny institucionálními platformami (investiční fondy, aplikace Investown apod.)

Zpátky do škol- nabídka vs. poptávka

Otázka za milión: je současná nízká stavební aktivita v Jihomoravském kraji problémem nedostatečné nabídky nebo poptávky?

Graf 1 Zahájené byty v Jihomoravském kraji podle čtvrtletí

Zpátky do škol- nabídka vs. poptávka

Otázka za milión: je současná nízká stavební aktivita v Jihomoravském kraji problémem nedostatečné nabídky nebo poptávky?

